

Andrea de Nerciat: FELICIJA ali moje nepremišljenosti, Založba Mladinska knjiga, Ljubljana 1992 (prevedla Irena Ostrouška). Vitez Andrea de Nerciat (1739-1800) je spisal v svojih časih še kar zanimivo knjigo, ki je bila prepovedana. Tiskali, razpečevali in brali so jo naskrivaj – pa zato s tem večjim veseljem. Danes se pravzaprav pišejo še "hujše" stvari, kot si jih je de Nerciat zamislil. Mislim, da bi mu postalo slabo ob naraščanju pornografskih revij, časopisov in knjig. Vendar je *Felicija* nadvse "nedolžna" knjiga. Izšla je leta 1776. Razdeljena je na štiri dele, bere pa se dokaj hitro. Felicija je zapeljivka in po raznoraznih razburljivih dogodivščinah pristane v postelji tega ali onega grofa, podjetnika, preprostega meščana ali samo lahkoživca. Izberete si lahko katerokoli od zgodb (zgodb je namreč sto triindvajset) in za nekaj hipcev se vam bo zdelo, da ste prebrali dobro napisano čtivo. Ni omejitev. Knjigo lahko požirate na obroke ali pa jo preberete v eni sapi. Oboje je koristno. Felicija vas namreč opazuje in samo vprašanje časa je, kdaj bo zlezla k vam v posteljo. (Rade Krstič)

France Papež: ZAPISI IZ ZDOMSTVA, Nova revija, Ljubljana 1992. Papeževa zbirka fragmentov nas otožno, a obenem z nazornostjo še vedno klene slovenske besede prepričuje, da je zdomstvo najbolj rahla in minljiva izmed vseh kategorij, s katerimi označujemo različne načine biti, ki pripadajo pripadnikom kakega naroda. Takole pravi France Papež: "Svet slovenstva leži v treh geografskih in bitnih sferah: v domovini s skrinjo žive besede, v obmejnem pasu zamejstva s trpečo besedo in v tretji sferi zunanjega in prekomorskega sveta z umirajočo besedo." (str. 10) Papež je namreč iz prvega rodu slovenskih političnih emigrantov v Argentini, vendar ne govori o *izseljenstvu*, ampak o svojem in *zdomstvu* svojih tovarišev. Ta biti zdoma, ki ga drugi, že v tujini rojeni rod ne pozna več, metaforizira predvsem v liku Odiseja, ki po končani trojanski vojni blodi v tujini na poti domov. Slovenska kulturna akcija in revija Meddobja, katerih soustanovitelj je bil, se mu na obzorju te metafore kažeta kot odisejski ladji. Njegovo izkušeno in literarno večje pisanje, ki spada med vidne dosežke slovenske spominske proze, pri tem izžveneva v vprašanje: mar bo izmed vseh ladij ostala še kakšna, ki se ne bo razbila na tujem morju? O dilemi komunizem – antikomunizem pa izrecno pravi: mar bi bilo sploh vredno vsega tega, če bi se delovanje zdomcev izkazovalo samo po "ne-komunizmu", se pravi – navsezadnje – po besedici "ne"? (Vid Snoj)